

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Obsah

1/1991

R. Šteis: Úvahy o perspektívach procesu urbanizácie	5
P. Radváni: K vývoju urbanizácie na Slovensku	8
L. Miklós: Prírodno-socioekonomická regionalizácia Slovenska — podklad na nové administratívne členenie	18
M. Körner: Další vývoj Koncepcie urbanizace České republiky	25
V. Hrdina: Koncepcia urbanizácie Slovenskej republiky	30
O. Bašovský: Sídlna štruktúra Slovenska z hľadiska životného prostredia	33
Aktuality	
I. Thurzo: Stratégia ustáleného rozvoja	3
E. Žiaková: Plánovanie v Strednej Európe — v Dunajskom regióne	3
M. Arendáš: Ekologické problémy začínajú už v koncepcii priemyselnej výroby	4
Z. Morávková, J. Vlk: Historické jadro Bratislavy	38
M. Lichner: Stratégia rozvoja mesta Banská Štiavnica	42
K. Schmeidler: Solárna architektúra	44
M. Hammerová-Moravčíková: Kultúra, civilizácia a sídlna sféra Moskevskej deklarácie globálneho fóra o problémoch životného prostredia, rozvoje a prežití ľudskej civilizácie	45
Tribúna	
M. Mašek: Obchodná ulica — otvorený problém?	47
Kontakty	
V. Mezříčský, M. Laupy: Právni zajištění ochrany přírody a prostředí v ČSFR a postih trestné činnosti narušovateľů	50
Knihy	
H. Kopecká: Tvorba obytných súborov	54
J. Kubík: Hluk a zdravie	55

Urbanizácii,

trendom a možnostiam jej vývoja v ČSFR venovala revue Životné prostredie v priebehu svojho vychádzania už viackrát monotematické číslo, prípadne články v rámci svojich rubrik. Uvedomili sme si, že tieto problémy ako súčasť životného prostredia si vyžadujú neustálu pozornosť. Najmä preto, že všetci sa pomocou pri ich riešení zúčastňujeme na jeho tvorbe, ako aj na formovaní sídlna štruktúry.

Tieto otázky nadobúdajú prioritný význam v chápaní, zámeroch a realizácii urbanistickej tvorby. V tejto súvislosti treba spomenúť prenesenie zodpovednosti pri hospodárskom rozhodovaní na podniky, na nové hospodárstvo, privatizáciu hospodárstva s územím, pokiaľ ide o pozemky, zmeny v investičnom procese, požiadavky na novú kvalitu pri rozsiahlej samospráve miest, dedín, demokratizácii celej našej spoločnosti. . . . Hlavné práce v tomto čísle sú štúdie o vývoji urbanizácie v SR a ČR, vrátane historických koreňov, sociálno-psychologických a sociálno-ekonomických pohľadov a konštatovaní, ako sa dnes prejavuje vzťah človek — prostredie aj v problematike tzv. „obrazu mesta“. Niektoré venujú pozornosť diferencovanosti geografie SR. Rozdeľujú ju podľa toho na regióny a usilujú sa o analýzu vývinu obyvateľstva a urbanizácie podľa týchto kritérií. Podklady na úvahy ponúkajú autori článkov o perspektívach procesu urbanizácie. Zákony trhu a demokratické podmienky spoločnosti oslobodia tento proces od bývalej plánovitosti. V minulosti sa uplatňovali úzko ekonomické hľadiská pred ekologickými a estetickými. Často na úkor účelnosti a štýlovosti. Tento prístup sa teraz prehodnocuje. Pri našom vstupe do Európy predpokladáme ako iné vyspelé krajiny vychádzať zo zdrojovoorientovaného plánovania. Autori predpokladajú, že nové prístupy podnikatia diskusie k otázkam dlhodobých a krátkodobých koncepcií, programov a zámerov. Jeden z hlavných článkov prináša návrh na prírodno-sociálno-ekonomickú regionalizáciu Slovenska, ktorý vznikol v súvislosti so zmenami hospodársko-spoločenskej situácie v ČSFR a novou ideológiou administratívneho riadenia územia. Kultúra národa sa posudzuje podľa minulosti, histórie. Preto nie náhodou sme sa usilovali číslo doplniť príspevkami načrtávajúcimi situáciu v historických jadrách Bratislavy a Banskej Štiavnice.

Myslíme, že sme uverejnili iba malú časť toho, čo dnes zaujíma verejnosť. Chceli by sme, aby sa v budúcnosti pri urbanizácii prejavoval väčší vplyv ekologických prístupov.

Redakcia

During its existence the revue *Životné prostredie* devoted monothematical issue, resp. articles to *urbanization*, trends and possibilities of its development in ČSFR many times. We notified that these problems, as a part of human environment need permanent attention. Mainly for the reason that we all help in their solution and in such a way we take part in its creation as well as in formation of settlement structure. It may be stated that mainly in the last years the criticism — in professional press, in public or in mass media — was more open and more concrete.

Today, when the question is the complex reconstruction of political-social and economical mechanism, we consciously return to the given theme. These questions get priority significance in understanding, purposes and realization of urbanistic formation. In this connection is necessary to mention the shifting responsibility in economical decision upon plants and new economy, privatization of territory management in the problem of estates, changes in investment process, demands on new quality at extensive self-government of towns, villages, democratization of our whole society. . . The main articles in this issue are the studies about the development of urbanization in SR and ČR, involved historical roots of social-psychological and social-economical views and statements, how the relation of man — environment appears also in the problem of the so called „image of town“. Some of them pay attention to differentiation of the geography of SR. From this point of view they divide it to regions and try to analyse the development of population and urbanization according to these criteria. The authors of the articles suggest foundations for considerations about the perspectives of the process of urbanization. They put emphasis mainly on real reevaluation of branch industrialization of new building up, but also on its suppression and many-sided and quicker use of modern science and technics. Market laws and democratic conditions of society disengage these processes from former power of design. Up to now our main methodological approach in the sphere of territorial planning has not been based on correctly oriented planning. Special economical viewpoints have been preferred to ecological and aesthetical ones, often at the expense of usefulness and stylishness. Today is this approach reevaluated. At our entry to Europe we want — as other well-developed countries — to get out from resource oriented planning. The authors presume that new approaches give stimulation to discussion about the questions of short and long-term conceptions, programmes and purposes. One of the main articles brings a proposal of natural-social-economical regionalization of Slovakia that came into being in connection with the changes of economical-social situation in ČSFR and new ideology of administrative management of the territory. The culture of a nation is appreciated according to the past, history. Therefore we tried to complete the issue by contributions dealing with the situation in historical centres of Bratislava and Banská Štiavnica.

We are of the opinion that we published only a small part of the problems the general public are interested in. We should be glad that in the future the influence of ecological approaches on urbanization will be stronger and were used the results of modern technics and science.

Editorial staff

Contents

R. Šteis: Reflections on the perspectives of the process of urbanization	5
P. Radváni: To the development of urbanization in Slovakia	8
L. Miklós: Natural-social-economical regionalization of Slovakia — the base for new administrative dissection	18
M. Körner: Further development of the Conception of urbanization of the Czech Republic	25
V. Hrdina: Conception of urbanization of the Slovak Republic	30
O. Bašovský: The settlement structure of Slovakia from the viewpoint of human environment	33

Actualities

I. Thurzo: Strategy of settled development	3
E. Žiaková: The conference on „Planning in Central Europe — in the Danubian region“	3
M. Arendáš: Ecological problems start in conception of industrial production	4
Z. Morávková, J. Vlk: The historical centre of Bratislava	38
M. Lichner: The strategy of the development of the town Banská Štiavnica	42
K. Schmeidler: Solar architecture	44
H. Hammerová-Moravčíková: Culture, civilization and settlement sphere	45
Moscow declaration of the global forum of the problems of human environment and survival of human civilization	53

Tribune

M. Mašek: Obchodná street — an open problem	47
--	----

Contacts

V. Mezřický, M. Laupy: Legal security of protection of nature and environment in ČSFR and the punishment of damagers	50
---	----

Books

H. Kopecká: Formation of settlement complexes	54
J. Kubík: Noise and health	55